

Hvad det derimod i høj grad skorter på, er blot en lille smule selvstændighed. Som bogen nu foreligger, er den i virkeligheden kun en samling citater, uden at der er gjort forsøg på at sammenarbejde dem, ja ikke engang på at øve nogen som helst kritik. Om de forlængst opklarede stammeforhold i Nordost-Asien hedder det f. eks. allerede i indledningen: „. . . while most of investigators identify the maritime population there with the American natives, some few assert that they have been absorbed by the Chuckchee, one states that they are intermediary, two express uncertainty, while there is one instance of an assertion that Chuckchee are to be found on the American side.“ Dette må man ikke nøjes med i 1930! Helt tankeløst virker det, når forf. (s. 4) skriver: „When rowing the umiak the men use a paddle rather than an oar as the women do, and even (!) face in the opposite direction“. Hvorledes skulde mændene bære sig ad med at padle baglæns?

Når forf. ikke kommer til større resultater af sin undersøgelse, er hun dog delvis uden skyld. Æmnet er i sig selv utaknemligt for en begynder(?), fordi der blandt Eskimoerne i det store og hele ikke findes nogen skarp arbejdsdeling mellem kønnene ud over den rent naturlige, som vanskeligt lader sig forklare kulturhistorisk. Noget forsøg på at sidestille iagttagelserne med den faktisk tilstedeværende forekomst af kulturprovinser og kulturlag er heller ikke gjort. Hvad forf. bør mærke sig for fremtiden er dette, at det ikke er nok at samle et uhyre materiale; man må også forstå, at ikke alle kilder har samme værdi, og at ikke alt, hvad der tilfældigt iagttages, er almengyldigt. Som alle mennesker handler Eskimoerne i store træk ud fra visse, faste regler; men inden for dem er der ofte et vidt spillerum for individet og tilfældet.

Kaj Birket-Smith.

Alexandra David-Neel: Heilige und Hexer, Glaube und Aberglaube im Lande des Lamaismus. 15×23 cm, 296 S. 22 Billeder og et Kort. F. A. Brockhaus, Leipzig 1931.

Tibetanernes Erhvervs- og Aandskultur er, trods Befolkningens afvisende Holdning over for fremmede, ret godt kendt bl. a. gennem Hedins Arbejder. Nærværende Bog bringer yderligere meget Stof til Belysning af dette Højjfjeldsfolks meget særprægede Tanke- og Følelsesliv. Forfatterinden, der behersker de tibetanske Dialekter, er gennem 14 Aars Rejseliv i Tibet og tilstødende Grænselände fortrolig med Landets Natur og Tibetanernes Levevis, — en nødvendig Forudsætning for et resultatrigt Studium af Lamaismen, den lokale Form for Buddisme. Som Buddhist af Overbevisning har hun haft Adgang

til Klostrene, hvor hun har vundet mange højtstaaende Gejstliges Fortrolighed; som Lærling har hun gennemgaaet visse Klosterskolers Kursus i buddhistisk Tankelære og Aandstræning, — og Eneboernes stille Liv i det tibetanske Alpelandskab Aaret rundt er hende ikke fremmed.

At Lamaismen med dens enormt udviklede Munkevæsen spiller en stor Rolle og præger Livet i Tibet bekræftes af disse Skildringer. Klostrene eller rettere sagt Klosterbyerne, hvoraf de største rummer flere Tusinder Munke, giver Bogen et levende Indtryk af. Fotografierne er desværre alle taget paa lang Afstand fra stor Højde og giver saaledes kun Begreb om den rumlige Udstrækning. Man overværer de religiøse Ceremonier, der afbrudt af Maaltider (den sædvanlige The) varer timevis, og de retoriske Øvelser, der med deres bundne Form minder om Middelalderens Disputatser. Det samlede Indtryk, man faar af Klosterlivet, er en broget Blanding af Filosofi og ophøjet aandelig Syssel parret med praktisk Handelsaand og Trang til sanselig Nydelse. Ligesaa inhomogent er Klosterklientellet: Vismænd og verdenserfarne, aandeligt ligevægtige Filosofer Side om Side med „dovne Levemænd og maleriske Pralhanse“.

Der gives en Række Oplysninger om de gejstlige Embedsforretninger bl. a. ved de makabre Begravelsesceremonier, under hvilke det sønderdelte Lig — som ogsaa andre Steder i Asien — udlægges i Bjergene til Føde for Grib og Ulv. Men mest behandler Bogen Klosterlivets og Lamaismens subjektive Betydning som personlighedsdannende Faktor for den enkelte. Sjælevandringstanken i dens lamaistiske Form belyses, og denne Tros Betydning for Lægmænd og Lærd udredes. Interessant er Skildringen af de Prøver, for hvilke man udsætter Børn, som man formoder er Reinkarnationer af afdøde, højtstaaende Personligheder; — og de Sagn og Fortællinger, der omhandler de efterlevendes Bestræbelser for at skaffe en afdød, hvis Livsførelse ikke har været den bedste, en god Genfødelse, er ofte af en barok Humor med boccacio'agtige Scener.

Morsomt skelner Forf. stadig mellem den primitive og den dannede Tibetaners Opfattelse af det omtalte Fænomen. Forskellen er ofte enorm. Den ophøjede buddhistiske Tankeverden lever Side om Side med spillevende Former af det ældre Aandskultur-Lag, den shamanistiske Hedenskab. Lamaer og Troldkarle indtager — om end ofte som Konkurrenter — bestemte Stillinger som Befolkningens aandelige Ledere. Svarende til Kulturforskellen er disse Folk vidt forskellige; Shamaner, der benytter simple Taskenspillertriks og højkultiverede Munke, der med Overbevisning foretager Besværgelses-

ceremonier, under hvilke de tit ophidser sig til vanvittig Vildskab og er Bytte for frygtelige Synshallucinationer.

For psykisk Forskning vil Skildringen af de aarevis gennemførte Tankeoverføringsøvelser, „Budskab gennem Luften“, være af Interesse. Forf. beretter nøgternt og sagligt om højst usædvanlige Foreteelser, hun og hendes Ledsagere har oplevet sammen. Ogsaa de omtalte Materialisationsfænomener er mærkværdige, saa meget mere som Forf. efter hendes Udtalelser at dømmes, var kritisk indstillet under Iagttagelsen, en Indstilling hun ogsaa har over for alle Referater af Begivenheder, hvor et primitivt Folks Overdrivelser og Sagndannelsesevne maa tages i Betragtning. Interessant vilde det være fysiologisk at faa undersøgt „Tumo“-Processen, — en Tankekonzentrationsøvelse ved hvilken Lamaerne paastaar at kunne fremme Legemsvarmen, naar de udsættes for ekstrem stærk Afkøling.

De beskrevne Tilfælde lader sig vist kun med Vanskelighed forklare som særlig udprægede Tilfælde af Synshallucination og Suggestionprocesser. Men det er vel kun rimeligt, at de psykiske Funktioner ligesaa vel som de fysiologiske præges af Naturforholdene — den tynde Højfjeldsluft, det monotone Landskab m. m. Stilheden og Ensomheden paa „Verdenstagnet“ avler naturligt nok andre Tanketilstande end Omgivelserne i et moderne Industrikultursamfund i Vest-europa.

Axel Schou.

Asta Graah Bolander: Siena, — Synderes og Helgeners By.
(17×23 cm, 148 S., 28 Helsidebilleder og 1 Kort). H. Aschehougs Forlag, Oslo 1930.

Siena hører til den Type af mindre Stæder, der ikke i synderlig Grad er omformet af den moderne Udvikling, men hvis Bybillede til Gengæld præges af Historien, af Fortiden, da Staden laa i Begivenhedernes Centrum. Forfatterinden fortæller om Sienas middelalderlige Storhedstid, idet Beretningen stadig knyttes til de synlige Minder: Bygningerne og de deri bevarede Kunsskatte.

Bogen giver en livfuld Skildring af Konkurrencekampene med Firenze og en Orientering i Datidens Storpolitik, hvor Pave, Kejser og en stærk Borgerstand var de virkende Faktorer. Man faar en Række Detailbilleder af middelalderligt Byliv, som det formede sig — under rolige og urolige Tider — i den af Forsvarsmure indkredsede Bys snævre Gader, — i Værksteder, Købmandsgaarde og i de fæstningslignende Paladser, hvis slanke Taarne stadig præger Sienas Silhuet.

Bogen giver ogsaa et Indtryk af det rige Kulturliv, bl. a. gennem